

gnsket Mænd med af de forskjellige Retninger, som der vistnok er i Stats- og Friskolen, havde det været naturligt, at Indbydelsen havde faaet en mere almindelig Karakter, og at Mænd af de forskjellige Retninger havde været med til at indbyde. Dernæst forstaaer jeg ikke, at man kommer og siger til os her: Da I ikke have været tilstede ved dette Møde, kunne I ikke her tale om det. Jeg siger, at naar et Møde vedtager Beslutninger, som skulle sendes ind til Folkethinget — jeg har ikke set, om de ere komne, de ere maasse allerede komne til den ærede Regering — og som vedrører det foreliggende Lovforlag, er det naturligt og ret, at vi tale derom, saa meget mere, som man fra en vis Side har hævdet, at man maatte tillægge Udtalelserne og Beslutningerne der saa stor Bægt. Men hvorledes. Nogen kan sige til Rigsdagsmændene her: „I have at reise omkring til de Møder og høre, hvad der kommer frem,“ forstaaer jeg ikke. Vi maatte i alt Fald da ophøre en Tid med vore Møder, dersom vi i denne Tid skulde følge Ryslingemændene paa det Hærtog, de foretage Landet rundt. Jeg kan derfor ikke se, at denne Bebreidelse er paa sin Plads. Det havde maasse ogsaa været unyttigt, om man var kommen; thi man saae jo ved Mødet, at der blev negtet Mænd Ordet, saa at de ikke kunde faae Lov til at indbringe de Beskyldninger, der vare blevne fremsatte fra en vis Side. — Den høitærede Minister mente endelig, at det ikke var rigtigt, at jeg havde fremdraget Ytringer, der vare faldne ved den festlige Sammenkomst. Jeg har gjort det, fordi denne Tale blev offentliggjort i Skoleforeningens Organ, og fordi samtlige Blade paa den Tid omtalte den endog med den Tilspøelse, at det var Ministerens Ønske, at hans Udtalelser ved den Leilighed bleve bekjendte i en videre Kred. Naar jeg har fremdraget denne Udtalelse, da er det ikke, fordi jeg paa nogenomhelst Maade vilde være personlig ubehagelig overfor den høitærede Minister. Jeg kan derimod slutte med at sige, at hvor forskjellige end min Opfattelse af det foreliggende Forslag er fra den høitærede Ministers, glæder jeg mig dog over den Maade, hvorpaa det er blevet forhandlet, og jeg erkjender, at jeg under de Forhandlinger, der ere førte, ikke har havt Følelse af, at det var med min øverste Foresatte, jeg forhandlede, en Modsætning til de Erfaringer, vi under en tidligere Sags Forhandling have gjort med Hensyn til den ærede Krigsministers Forhold overfor sine Underordnede.

Bust: Jeg skal udtale, at jeg fra Begyndelsen af aldrig havde tænkt at tage Ordet om denne Sag, da der jo er saa mange mere sagkyndige og erfarne Folk her i Thinget end jeg, og jeg skulde derfor ikke have blandet mig ind i denne Forhandling, dersom ikke det ærede Medlem fra Rjerteminde (N. Andersen) havde givet mig særlig

Anledning til at tage Ordet. Det er jo Alle bekjendt, som vare tilstede under Forhandlingerne igaar, at han rettede et personligt Angreb mod mig. Det skal jeg komme til til Slutning. Men da jeg nu har faaet Ordet, kunde jeg ogsaa have Lust til at gjøre et Par Bemærkninger angaaende den foreliggende Sag. Jeg har ingenomhelst Sagkundskab at møde med; jeg har kun den, jeg som Fader, der selv har Børn, som gaa i Skole, kan have. Jeg kan derfor ogsaa godt forstaa, at naar vi forhandle Skolefagen her i Thinget, fremkommer der en vis Livlighed og Interesse baade for at tale med og for at høre, fordi dette jo er et grumme fint Forhold, det fineste, det kan tænkes, nemlig mellem os og vore Børn. Derfor tænker jeg ogsaa, at enhver alvorlig Fader maa danne sig en Mening om, hvorledes han ønsker det Bæreste, han har, oplyst, undervist og uddannet til at træde ud i den vide, vilde Verden. Jeg har, som sagt, ingen anden Sagkundskab end denne. Naar jeg nu ser paa det foreliggende Forslag, synes jeg, det er mærkværdigt, at, skjøndt den høitærede Minister vist hører til de dygtigste Mænd, vi for Tiden have her i Landet, kan han ikke indse, at der ligger over 60 Aar mellem 1879 og 1814. Det er netop det, man efter min Mening ikke maa glemme, at der ligger en saa laang Udvikling derimellem, og at tilmed Udviklingen nuomstunder gaar frem med Ternbanesart. Jeg synes, at den Mistenkelse, den Næthed, der i Almindelighed er for at give den almindelige Mand hans Ret der, hvor han har den største Berettigelse til at faae den, ogsaa er en af de væsentligste Anker mod det foreliggende Forslag. Jeg kan ikke se Andet, end at vi her, hvor det gjælder vore Børn, have den største Ret til at forlange at have et Ord med i Saget. Nu siger den høitærede Minister og hans Tilhængere: maasse, ja, men der er heller ikke en Æneste, der tænker paa at tage noget af denne Frihed paa Skolevesenets Omraade fra Oder (Afbrydelse af Frih.). Jeg ser, jeg vinder levende Tilslutning hos det ærede Medlem for Rjoberhavns 2den Valgkreds, og jeg er vis paa, at Mange ere enige med ham deri. De vilde endvidere sige: Der staaer jo endog her i Lovforslaget, at de Forældre, som ikke vilde have deres Børn underviste i de offentlige Skoler, kunne sætte dem i en privat Skole, men der er virkelig en slem Hage derved. Det ærede Medlem for Maribo Amts 2den Valgkreds (Lund) endte sit Foredrag igaar saa høit og deilig med at sige, at det, det først og fremmest gjælder om, naar vi tale om at gjøre Noget for Smaaafolk, er at bidrage til, at den opvoksende unge Slægt virkelig faar en god Oplysning. Men nu maa dog Enhver indrømme, at den Frihed, som gives ved dette Lovforlag, bliver kun en Frihed for de Rige. Jeg gaar lige til mig selv. Jeg er nu saa heldig stillet, at jeg kan sende mine Børn i Friskole, og, naar jeg har